

Megjelenik ez a lap heten-
kint kétszer
csütörtökön és vasárnap.
Ára:
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
A szerkesztő irodája:
Nagypiacz 322 szám.
Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMERE.

Politikai, közgazdaszati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
 minden igatáskor 30 kr. —
 Nagyobb hirdetések nélkül
szerint. — Hirdetések félvétel
tetnek a szerkesztőségnél.

Brassó, nov. 30.

Abban a helyzetben vagyunk, hogy igazat adhatunk a „Kr. Ztg.“-nak, még pedig egy te kintélyes Deák-párti lappal szemben.

A „Reform“ ugyanis arra szólította föl nem régiben az erdélyi szászokat, hogy simuljanak a magyarsághoz, mert előttük nincs más választás, csupán az, hogy magyarokká, vagy románokká legyenek.

Már akkor kijelentettük itéletinket a „Reform“ álláspontjával szemben; s miután a „Kronstädter“ újból fólemlegette e tárgyat: im-e mi, Nemeristák, ezennel innepélyesen kijelentjük, hogy sem nem kívánjuk, sem nem óhajtjuk, miszerint a „Kronst.“ napszámossai magyarokká legyenek.

Egész komolyan és részletesen fölfeljtettük már több izben, hogy a nemzetiségi kérdésre nézve hazánk alkotmányát és történelmi fejlődését tartjuk irányadónak, — a melyek ép oly kedvezők a többféle nemzetiség, mint a többféle vallás fennállására.

A „Reform“ ezikke csak annyit mutat, hogy hozzá akart szóllani jó akarattal ezen kérdéshez; de valamint egyebekben, ugy ebben is tájékozatlan az erdélyi viszonyok körül.

A „Kronstädter“-eknek pedig rendkívül inyökre van minden ilyen föllépés: mert egyeföl lázithatják a románokat, ugy tüntetvén föl, mintha őket mi magyarok természetes ellenségeinknek tekintenék; másfelől lázithatják a szászokat, hogy ime mi magyarokul el akarjuk nyelni őket elevenen. A minthogy olvassa el csak akárki azon czikket, a melyben említett lap a „Reform“ közleményét tárgyalja, — és be fogja vallani, hogy ezek a jámbor Kronstädteristák valóban mesterek a lázításban, a magyar faj elleni gyűlölet és bizalmatlanság szitásában.

Ha a „Reform“ az itteni viszonyokat összemerné, említett ezikké nem írta volna; hanem igenis föllépne a Reform“ és minden magyar lap azon szászszövetségen ellen, a mely itt Bras-

sóban és a Királyföld többi részén tervezettleg véghez megy.

Azokat nem emlitem, a kik csak átmenetben vannak a szászszá lételhez: a kik például mint kereskedők és iparosok német czegeket tesznek ki; családi körökben németül társalkodnak; a kik minden nemzeti kérdés iránt langymelégek, vagy épen ellenséges indulatuk, ne hogy a szász urak előtt kegyvesztésbe essenek.

Ezeknek még csak gyermekeik lesznek tiszta szászokká; ők magok nemzetiségen kívül állóknak tekinthetők.

De van olyan is akármennyi, még pedig gyakran történelmi multú magyar családokból, a kik újabb vagy régibb multban alakult át szászszá.

Ime a most ülésező szász universitásban tömegesen vannak a magyar nevű képviselők, u. m.: Nagy, Rozsonyi, Zay, Dobó, Angyal; de azért a magyar nemzetiség érdekében még nem olvastunk egy felszólalást sem.

Mi nem ösmerjük a megnevezett urakat személyesen; hanem gyanakszunk, hogy van közöttük, a kik szász lett, van a kik román lett.

Igy hódít a magyar nemzetiségből a szászföld külön alkotmánya!

Itt azonban közelebb, Brassóból és vidékről már bizonyosra sorolhatunk fel akár egész tömegben olyan családneveket, a melyeknek horozdózít sem magok sem más nem tekinti többé egyebeknek, mint tiszta vérű szászoknak.

Béldi, Horváth, Szendy, Biró, Kóródi, Solti, Solti satb. nevű egyének részint kijelentették nyilvánosan, részint nyelvtük nem tudása és összes nyilvános működésük által bizonyítják, hogy ők magyarokból szászokká lettek.

Járja el bárki az erdélyi szász községeket s ilyen példát bővebben talál mindenütt. Olyan azonban, hogy a szász eredeti ember változott volna magyarrá, alig valahol és csak rendkívüli körülmények között.

A „Kronstädterek“ nagyon jól tudják, hogy

ez így van; s lármájok az állítólagos magyaro-sítás ellen nem is egyébre való, mint saját szászszövetségekkel.

A ki közelebbről ösmeri ezen királyföldi törvényhatóságok belső életét, az be fogja látni, hogy itt valóban jellem erő szükséges a magyar nemzetiség megőrzésére, midőn a szász nemzetiséggel minden előny, a magyarral hártrány és mellőzhetetlen várható a nyilvános életben mindenütt.

Azért hát hagyja meg a „Reform“ a szászokat szászoknak (annyi hatalma ugy sincs, hogy magyarokká tegye); hanem segítsen abban, hogy a Királyföldön lakó magyart és németet mentsük meg az elszászosodástól.

A szászoknak ezen hatalmát nem egyéb adta, csupán intézményeik. Ne csodálkozzák senki, ha a jövőre olyan intézményeket óhajtunk, a melyek mellett ők is megtarthassák nemzetiségiük; de a magyar ember is tarthassa meg a magáét Magyarországnak ezen területén is.

A próság.

A „Sieb. Deutsches Wochenblatt“ utóbbi számában egy „Wider Bonaparte“ című, németül erőteljes nyelven írt költeményt képtelen silány magyar fordításban is közöl; egyuttal megjegyezvén, hogy a magyar lapoknak, még a „Nemeré“-nek is, megengedi az utánközlést. Merjük jósolni, hogy egyetlen magyar lap sem fogja igénybe venni az adott szabadalmat. Külbönen ajánljuk, hogy a német versek elvezethetetlen magyar fordítása helyett közöljön inkább a „Wbl.“ jó magyar versetet jó német fordításban. Azzal több kedvességet nyer mind olvasói, mind a magyar nemzet előtt. — Külbönen a „Nemeré“ köszöni a maga részéről, hogy felőle csaknem minden számában megemlékezik; és igéri, hogy ezután is igyekszik kiérdelemmel a tapasztalt jókaratot. —

TÁRGYA.

Századok előtt.

Brassai magyarok mányok.

Minekutánna Olá Országban és Moldovában az Pestis viszontagsággal uralkodni kezdt volna, melly miatt az a mi Districtusunknak is következhető veszedelmét félhettyük, tehát az Excelsum Regium Gubernium ez következendő Punctumokat rendelte publicál-tatni:

1. Jelentetik ismétlen ujjolag, hogy minden Plájokat kerülő és által futo Emberek minden kegyelem és irgalmaság nélkül, a F. Császári s Királyi 1766-dik esztendőben ki adatott Patens szerint, Személy válogatás nélkül életeknek elvészítével büntetettnek meg, mellyet az Szomszéd Atyák is minden Szomszédonak közönségesen keményen megjelentsenek, és értésekre adjanak.

2. Ezen félelmes Pestisi időben minden Szomszéd-ságokban, szükségesen megkívántató Visitatorok rendel-tessenek, a mellyek minden héten legalább kétszer házról, házra mennyenek, s az házban lévő minden Személyeket elő állítassanak, egésségek, és betegségek felől szorgalmatoson kérdezzenek. Ha már ezen Visitatorok valakit találnának, a kihirtelen, vagy betegségekkel hatodik napja előtt meg holt volna, tehát az illyen casust az Szomszéd Atyának mindjárás meg jelentsenek, az Szomszéd Atyák pedig az Város Physicussának tudtára adják.

3. Azok pedig az kik az ő halottiok titkon el temetni mérészelnek, kemény Sententia alá vettetetnek, nem különbözők azok is keményen megbüntetetnek, a kik az ő betegeiket el titkoltak, vagy pedig betegségekkel hoszszabb időt mondának, a mint valóságoson vagyon.

Valamint hogy ez jelenlővő Pestisi alkalmatosság gal, akár mi hivatalbeli s állapotbeli Ember légyen is, senki ki nem vételek, hanem ezen proscribált Punctumokat szorosan minden Személy válogatás nélkül bő tölteni tartozik, ugy a szerint a Szomszéd Atyák nem tsak magokat egyedül ahoz tartani, hanem ezen rendelést közönségesen minden Szomszédonak, kiváltságekben az Oláhoknak keményen megparantsolni kötelesek.

Jollehet továbbá, az el szökött és el futott Emberek felől már sok rendben Parancsolatok és rendelések adattanak, még is minden által imitt amott affélek tsak találhatnak, tehát szükségesnek látatott lenni, ezen parantsolatokat és Rendeléseket az Szomszéd Atyák által viszontagsággal publicálattani, hogy magát senki az nem tudással ne mentegthesse.

1. Ha meg bizonyítatik, hogy az Szomszédek az el szökő és el futo Embert idején meg nem jelentik, holott az ő szándékát és igyekezetét tudhatták, tartozanak az el szököttnek Adóját magok lefizetni, és ezek felett kemény büntetéssel is meg büntessenek.

2. A ki vagy egy el szökő személyt békét, és meg jelent, annak, az el szökönél találtatando Marhának, és Portékáinak harmad része adattatik, és továbbá

3. Az elszökők minden hátra hagyott Jószága, és Bonuma, minden által vesztettnek és confiscáltatottnak tartatik, a mellyek is, mihelyt észre vétetik, hogy valaki háza népével láthatatlanná lőtt, az Szomszéd Atyák toll megvizsgáltassanak, irattassanak, és meg becsületesenek és az Inventariummal együtt az Város Tiszteinek bék adassanak.

4. A ki el akar szökni, de meg hátrálhatik, és vissza hozzattatik, az ollyan, az 1764-esztendőbeli Patensnek ereje szerint 5 és 10 esztendőig való fogás-gal, sőt még az kötél által is, minden Joszágának el vesztése mellett, büntetessék meg.

5. Idegen gyanus Személyek, a kik az ide valo-

Lakosokat az el szökésre hajtók, és alkalmatosságot adnak, azok is ugyan azon büntetéssel bírják meg, valamint az el szökők magok.

6. Azok ellen is, a kik az illyen utat mutatva, és az el szökésre alkalmatosságot ado Személyt tudván hárítók fogadják és szállást adnak, hasonlóképpen ezen büntetés végeztetett. Továbbá hogy azok, kik az illyen el szökő és el futo Személyeket Olá Országba menni perszadeályákkal, vagy nékiek az el szökésre segítséget vagnak, annál könnyebben ki tudosodhassanak és ki töröltessenek, tehát

7. Az illyeneket békado és megjelentő Embernek Refl. 25 — rendeltetett fizetésül, az mint ez az 1764-dik esztendőben is meg lett.

Végezetre ez következendő dolgok rendel-tettenek még hogy publicállassanak.

Az Excelsum Regium Guberniumnak tudtára esett, hogy itten Erdély Országában nemely hellyeken, soka bátorodnának az ő alattok valokat minden igazságtalansággal pénzbeli és Naturalékbeli vonással és sokféle fizetés nélkül való szolgáltatásokkal s dolgoztatásokkal terhelni, hogy efféle már továbbá ne légyen, és ne hal-lattassék, tehát mindenfél ezen kemény parantsolat bortsáttatott, hogy senki illyen tselekedetre magát adni ne merészszélyen, különböző a ki ezen parantsolatot által hágja, és az ő alatta valokat, akármiféle expresszióval szorongattyá, az ő Tisztségéből le vettetik, és semmi hivatalra egész életében nem engedtetik jutni, sőt annak felette a mit el vett valakitől pénzül vagy Naturalékból, azt dupláson viszszá fordítani kételenítik, melyből harmadrész az denunciánsnak vagy megjelentőnek adattatik.

Mindezen parantsolatokat és rendelések mű az Szomszéd Atyák nem tsak magok szorgalmatosan kövessék, hanem hogy a közönséges mindeneknek tudtára légyen, tehát az Szomszédot, akár Szászok, Ma-

„A nyelv kérdése Pesten“

ezimű cikket hoz a „P. N.“, melyből közöljük a következő részletet:

„A főváros hivatalos nyelvkérdésében sokan nemzetiségi tajkérdést látnak, s ebből indulva ki, nem csoda, hogy méltányosságunk elleni panaszokra fakadnak. Csak, hogy ez a kérdés nem fajkérdés, nem a magyar nemzetiség kérdése, hanem tisztán dynasztikus, tisztán politikai természetű, mely egyaránt érdekli hazánk minden ajku oly lakosát, aki a magyar korona fentartása mellett érez, a mostani Magyarország további fennállását is óhajtja.

A 67-es kiegyezésnek kettős célja volt; a közelebbi: a monarchia erejét s hatalmi állását az egész testnek dualistikus alapra fektetésével megszilárdítani, a távolabbi: a jövendő bizonytalan eshetőségeivel szemben a Sz. István koronája történeti alapján oly államtestet alkotni, mely az európai nyugalom védfalakat szolgáljon oly időkben, mikor a keleten elő s államalkotó képességeket még be nem bizonyított, félművelt népek az öket lefogó kézből kiszabadulva, kiszámíthatlan fellforgatásokkal fenyegethetnék e vilagrész közvetlenül s közvetve összes Európát. Egy európai szükség előérzett látjuk mi a 67-es kiegyezésben, oly szükséget, melyet egész Európa most még be sem látott, melynek gyümölcsét azonban örömmel fogja elvezni akkor, mikor látni fogja, hogy a magyar faj — történeti hagyományaihoz hiven — az ujjkorban ép oly végöreül vállalkozott az európai polgárosultságnak, mint hajdan a vallásnak és művelődésnek.

Azt hiszem, aki a gondolkozó fő aggályaival tekint a jövöbe, nem fogja tagadni, hogy Európa e pontján elkerülhetlen európai szükség idejekorán államot alkotni a keleten várható bonyodalmak esetére s ezt megengedve, annál kevésbé tagadhatja, hogy e végöri szerepre történeti multjánál fogva épen Magyarország van hivatra.

Mennyiben van ez európai szükségnek dynasztikus oldala, azt hosszasabban fejtégetni, szinte fölösleges. Az uralkodóház el nem lehet egy hátvéd nélkül; s hogy ily hátvére legalkalmasabb egy a monarchia másik felével nem homogén elemű ország, hanem oly birodalom, melyben a tulnyomó elem már nemzetiségénél fogva is csak e határok között keresheti s találhatja meg álmai valósulását, ez mindenkinél szembe fog ötleni.

Kimutattuk tehát, hogy Magyarországnak mint magyar országnak fennállása dynasztikus és európai kíváncs, de hogy e darab földnek megmaradása mostani kürülményei között német-ajku testvéreinkre is égető szükség, azt soraikból az elfogulatlan s hazafias érzések nem vonták soha kétsége. A német, bármennyire érvényesítette magát a közélet minden terén, számra nézve mégis sokkal csekélyebb az országban, semhogy a szláv s egyéb elemek között fennmaradását mástól várhatná, mint a magyar fajjal való hü szövetségtől. Német magyaraink sokkal eszesebbek, semhogy ezt be ne látnak. Városi elemmel rendelkezik, hanem vidéki eleme oly szórványos és gyér, hogy az nap menthetlenül elveszett, mikor a magyar elem többé képtelen volna ezt az államtestet összetartani. Ne hivatkozzék senki a

gyarok, vagy Oláhok légyenek azok, a kik az Szomszédságokban vagynak az ő házokba egybe gyűjtsék, és ezen rendelésekkel nékiek meg magyarázzák, és az arrol adatott kemény parantsolatokat nékiek tudtokra adják.

Effelett az Szomszéd Atyák publicállyák ezt is az ő Szomszédságokban, hogy a kinek valami pretensioja volna az Qvarcéllyal valo Házber felől az Városban, azt jelentse meg az Szomszéd Atyának, melyről osztán az Szomszéd Atyák Specificatiot készítessék, és azt az Tek: Senator és Qvarcélly Inspector Schoppel János Urnak bé adják, a ki az Qvarcélly Bonificatiot kinek kinek igazán ki fogja adni.

Mivel továbbá, az Felső hatalmasságtól, az idevalo Perceptoratusnak kemény parantsolattyá érkezett volna, hogy az egész Föpénz az 1773 dik esztendőre, ezen folyó holnapnak végeig fel szedettessék és fel hajtattassék, és az, az Incf. Provincialis Cassába administráltassék; tehát kinek kinek keményen parantsoltatik, hogy midőn az Exactor vagy Ado Szedő Urak e végre ki mennek, és a Fö pénznek fel hajtásához fognak, minden ellenkezés és hátra maradás nélkül azt letegyék, és ne várják hogy az engedetlenek ellen kemény Executio küldetessék. Melly végre ez által mindenek előre jelentetik, és kiki intetik. Signat. Brasso die 12 Octobr. A. 1772.

Magistratus Coronensis.

németség életképességrére, mert vannak esetek, ahol a nyers számok döntenek, s a ki életében csak egyszer is megjárta az erdélyi szászságot, sajnálattal fogja tapasztalni, mily kevessé képes a munkás, tehetséges szász a tulnyomó románság áramlatának ellenállani s mily keveset segít a műveltség épen a müveletlenség passiv résistenciája ellenében. Ott nem a román tanul meg németül (természetesen kiveszem az oskolázott osztályt), hanem a szász beszél románul. (Söt a külön vidékek ról való szászok gyakran kénytelenek, magok közt is románul beszálni! Szerk.)

Ime hánnyok szól amellett, hogy Magyarországnak jelenlegi alakjában meg kell maradnia, s pedig még tekintetbe sem vettük azt, mit számitason kívül csak nem hagyhatunk: a magyar nemzet azon tátorithatlan akaratát, hogy mint modern nemzet élni akar; azon jogát, hogy a multban s jelenben szerzett érdemeinél, kiküzdött szerepénel fogva, meg is élhessen, azon erőt, melyet a magyar önvédelmében mindig tanusított.

Ismét a szászok

ezimű alatt panaszokodik a „Kelet“ ilyképen.

Az ur megáldott bennünket azon kellemetlen helyzettel, hogy Magyarországnak több országgyűlése is van. A szászok például képviselőket választanak az országházba országos ügyeket igazítani és képviselőket az egyetembe ugyancsak országos ügyeket igazítani. A hongyúlés hoz helyhatósági törvényt, ugyancsak teszik a szászok is. De miért is fárad a hongyúlés, ha van ki dolgozzék éretté?

A 71-iki municipalis javaslatot az ifju szászok alkották, kik helyébe mászt kivánnak, amazt most is rosnak tartják: az ó-szászok; a jelenben ülésező egyetem elhatározta a helyhatósági reform megalkotását, s e tette tisztán tanusítja, hogy az ó-szászok, mint már sokszor mondottuk, legyurták az ifju szászokat. A szász föld tehát a medgyesi fusió kegyelméből ó-szászsa változott s hogy az ó-szászok semmilyen változtak, azt csak azon körülmény is tanusítja, hogy most, midőn a kormány egy szóval sem hívta fel öket, midőn a mult felhívásra már feleltek, midőn az országgyűlés ép a Király-föld rendezését akarja tárgyalni, „a szász nemzeti egyetem az 1868-iki XLIII. törvényezikkel folytat, kötelméből és jogából kifolyólag a szász község és kerületi reform tárgyában bizottságot küldött ki a javaslatte-

Nem keresve keresett ellentét az az országgyűléssel? A miniszterium már terjeszti be az országgyűlésre a szászok meghallgatásával alkotott törvényjavaslatát és a szászok most kezdtik újra tárgyalni, mit a miniszteriumnak meg kellett hallgatni. A célcízat e tettben kettő: egyszer, hogy valami módon ráfogják a kormányra, hogy nem hallgatta meg igazában a szászokat, s másodsor, hogy ellentétbe állitsák az egyetemi javaslatot a leendő országgyűlési törvényvel és így legyen alapjok a további elleneskedésre.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 25.

ELNÖK jelenti Vukovics Sebő elhunytát. A ház e gyászeset felettese fájdalmának jegyzőkönyvileg kíván kifejezést adni, és elhatározza, hogy a gyászlobogó a képviselőházon három napig ki fog tüzetni.

Több kérvény benyújtása után LÁZÁR Ádám az erdélyi részeket külön érdeklő mezei rendőrségi ügy rendezését illetőleg a mult országgyűlésen beadott interpellációt ismételte előterjeszti.

MATOLAY Etele interpellálja a közlekedési minisztert, a m. éjszak-keleti vasutársulat pályaudvari épületei nagyobbitása ügyében. A közlekedési miniszter az összes vasutakra nézve javaslatot fog terjeszteni a ház elé.

EÖTVÖS Károly benyújtja a véderővel összefüggő törvényjavaslatok tárgyalására kiküldött bizottság jelentését a hosszabban szolgált altisztek ellátásáról szóló törvényjavaslat iránt.

A Montenegróval kötött postászerződésre vonatkozó törvényjavaslat harmadszor felolvastatván, a förendekhez fog átküldetni.

TISZA Kálmán kijelenti, hogy felszólalásának egyedüli célja az, hogy a mult napokban felizsgatva volt kedélyek lecsillapításának. Nem ezen hatása volt szóló szerint Korizmics beszédeinek, mely a baloldal eljárását és egész politikai működését kritizálta, mire a baloldalnak természetserüleg a jobboldal politikájának éles bírálatával kellene felelnie. A mi magát az indítványt illeti, hogy küldöttség választassék a házszabályok revisiójára, azt elfogadja, bár maga az irány, melyet az

indítványozó beszédeben kijelölt, megnehezíti e szándékát, a mennyiben az indítvány a szólásszabadság gát-lására látszik célozni. Ámbár meg van győződve, hogy ha kellő tapintat lesz az elnök részéről, boldogulni fog a ház a jelenlegi házszabályokkal is, beisméri, hogy azok hiányosak, nem fogadhatja azonban el az indítvány azon részét, mely roszalást fejez ki a ház egy tagjának eljárása iránt. Hivatkozik a jobboldal igazságsszeretetére, vajon nem hibázott-e a nov. 18-i ülésen a ház alelnöke is, ki ugyszolgán kényszerítette Csernátony többet mondani, mint a mennyit mondott, s nem hibázott-e a miniszterelnök is, ki a közügyek teljes mellőzésével személyeskedett? Ily körülmények között legcélszerűbb elaludni hagyni az egész dolgot és gondoskodni jövőre: hogy ily jelenetek ne ismétlődjenekek. Nem tagadja végre, a hat. javaslat azon részét sem, mely szerint a házszabályok megváltoztatásáról szóló 48-iki törvény módosítassék, úgy hogy a kiküldendő bizottság által módosított házszabályok már ezen ülőszak alatt élcbe lépjenek; mert ez arra vezethetne, hogy a felizsgatott személyes személyeskedett a hibásnak kiválasztára kívánhatna a házszabályokat. A következő indítványt terjeszti elő:

„Miután a tapasztalat házszabályainknak több hiányát tüntette ki, határozza el a képviselőház egy 9 tagú bizottság kiküldését, mely a házszabályokat átvizsgálva, azok hiányainak pótlására nézve javaslatát terjeszze a ház elé.“

HOFFMANN Pál és GYÖRFFY: ha Tisza javaslatra elfogadtatik, szintén készek elállani a szótól.

Öt perez felfüggesztés után felszólal CSERNÁTONY Lajos: E hónak 18-ikán e házban szerencsétlenessége volt akaratom ellen a t. háznak jogos elégedetlenségére okot szolgáltatni. Hivatkozom egy képviselőtársamra, hogy én már 19-én neki megmondtam, hogy ha alkalmam nyilik, ezt mindenkor a legelső ülésben a háznak megmondom s a ház tokintélye iránt tiszteletből is, meg fogom mondani és kérni fogom a házat, műltoztassák ezt elfelejteni. Én ezt megteszem most azon kijelentéssel, hogy igen sajnálmom, hogy akaratlanul okot szolgáltattam arra, a mi megtörtént. A mit mondami akartam, azt megmondottam másnap hirlapon; annál sem többet, sem kevesebbet mondani nem akartam, ennél fogva most ismételte kértem a házat, felejtse el a történeteket.

LÓNYAY Menyhért gr.: Tisza Kálmán képviselő ur beszéde, Csernátony képviselő ur most hallott nyilatkozata és ama magyarázat után, melyet ezen képviselő ur kérdésben levő felszólalásának egyébként is adott, s miután nekem is szívenek fekszik és összintén óhajtom a tanácskozások nyugodt menetét és az eredményt, melynek eszközösére ezen országgyűlés hivatva van, sajnálva az e hó 18-ik ülésében történteket, arra kértem a t. házat, műltoztassák a Korizmics képviselő ur által beadott határozati javaslatból az indoklást kihagyni.

TISZA Kálmán azt kéri, hogy Korizmics határozati javaslatának az 1848 IV. törvényezik 14-dik szakaszára vonatkozó része is kihagyassék, és ez esetben kijelenti, hogy indítványt visszavonja.

KORIZMICS László mint indítványtevő, azon reményének adván kifejezést, hogy az e napon nyilatkozott kölcsönös engeszelékenység a képviselőház további munkálkodásában gazdag meg fogja hozni gyümölcsseit, indítványát úgy módosítja, hogy abból a 48-ki IV. t. ezikre történt hivatkozás s az indokolás kimerad.

Következett volna a fővárosok rendezéséről szóló tvjavaslat tárgyalása. TISZA és PLÉCHI felszólalása után elnök a házat szavazásra szólítja fel. A nagy többség az ülés elosztatása mellett szavazott.

A képviselőház ülése novemb. 26.

A fővárosok rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása, post tot discrimina rerum, végre megkezdetet. Általános vita nem volt, hanem a ház a központi előadó bevezető szavai, a belügyminiszter nyilatkozata s Tisza Kálmán rövid kijelentése után, melyben a baloldal álláspontját jelezte a törvényjavaslat szemben, azonban a részletes tárgyaláshoz fogott. Vitára csupán a főváros hatósága alól kivett személyek és vagyon meghatározásra, az adóbehajtás költségei és a rendőrség ügye szolgáltatott okot. Kármánnak az árvaszék szervezéséről szóló módosítványt egyszerűen elvettek. Steiger Gy. módosítványai felett, melyek az udvar lakhelyére és a katonai czelokra használt épületekre vonatkozó rendőri hatóság gyakorlását szabályozzák, rövid vita fejlödven ki, azok elscijt a ház elvetette, másodikát azonban el fogadta. Különösen élénk volt a vita Pestvárosának adóbehajtási költségei és a rendőrségi ügy felett. A harmadik osztály határozati javaslatát, mely a fővárost az adóbehajtási költségek terhével kivánja felmenteni, pár-

tolták Mátyus, Steiger és Tavaszy, míg ellenne szólták a belügyminiszter, Paczolay, Éder és Horánszky. A különvéleményt a ház elvette.

Hosszadalmas vitát idézett elő végre a rendőrség szervezetének kérdése. A baloldalról számosan az állami rendőrség ellen szólaltak fel; mások el akarták halasztatni a kérdés eldöntését addig, míg a rendőri biráskodásról szóló törvényjavaslat előterjesztetik. A jobboldal szónokai közül különösen Steiger Gyula védte sikeresen a központi bizottság szövegezését, mely nagy többséggel el is fogadtatott. A törvényjavaslat tárgyalása a II. fejezetig haladt, mely a bizottság alakításáról intézkedik.

A képviselőház ülése november 27-én.

A mult országgyűlés lezajlott vitáinak egyik kísértő szelme jelent meg ma — remélhetőleg utoljára — a képviselőházban. A virilisek intézményének célszerűsége, hasznossága felett ujult meg a vita, s a mi annak némi érdeket kölcsönözött, ez az volt, hogy két jobboldali képviselő szállott sikra egyesült erővel a virilismus ellen, s hogy a belügyminiszter egy sikertült beszédben küzdött mindenktőnek nagy gondjal egybeállított argumentumaival. A második osztály különvéleménye hozta tulajdonképen felszinre a kérdést. Radocza János annak nyomán egy módosítványt nyújtott be, mely a viriliseket kizártva volna a főváros bizottságából, a mit Steiger Gyula is pártolt. A baloldalról a különvélemény előadója Molnár György és Horn Ede szólottak, természetesen a virilisek intézménye ellen. Mellette a központi előadó, Schreiber Frigyes és a belügyminiszter emeltek szót.

Az érdeklődés különben e kérdés vitatása iránt termézetesen meglehetősen alászállott.

Brassó, 1872. nov. 30.

Tisztelt szerkesztő ur!

Sziveskedjék igénytelen sorainnak engedni bicsces lapjában napfényt látni: hogy lássa a világ, hallja városunk is azt, mit látni, hallani a tegnap és tegnapelőtt magam valék szerencsés.

A nevezett napok esti óráinak unalmát a r. kath. fölemei tanodáknak kivilágított tantermeiben fűszereztem és pedig a szó legszebb értelmében. Engedélyt nyerve, beléptem a 4-ik osztályba. Nehány asszony és egy tanító volt ott; ez tanított buzgón, azok tanultak szorgalmasan irni-olvasni. Bámultam a nehézséget, melylyel oly lelküsmerelesen küzdött a tanító, s örömrre ragadt az eredmény, melyet a tanulónők óra végén felmutattak. Bajos az ir-olvasás mestersége s jó nemzet-szolga az, ki e téren hozza meg a szolgálatot! — Milden távoztam esak egy kívánni való maradt fenn: miért nincs itt e helyen 100 meg 100 nő ilyen, s miért nem tud ott a jó nénikkel a többi is tanulni, kiknek oly szükséges az a most olyan könnyen megszerezhető valami? . . .

Bementem az első osztályba. Itt férfiak bicsületes brassói polgárok voltak. Egy része az első szót oly kelkesdéssel írta palatiblára, hogy bicsületére válik az illető tanítónak, ki már ekkor az irni-olvasni tudóknak a számtanból adott elő alaposan könnyen megfogható modorban, humanus hangon, szóval úgy, hogy sokan, nagyon sokan részvethetnék az oktatásban, az egyedüli igaz tudomány elsajátításában. Elmehetünk, polgárok, minden kétség nélkül az illető tantermekbe, s nem mint látogatók, de mint rendes tagok jelenhetünk meg ott, hol visszaszerezhetjük mindenzt, mit körülmenyeink mostohasága miatt elvesztenk.

Másnap — mert kedvet nyertem, a 2-ik osztályban töltöttem 2 órát. Ezen két rövid óra valódi élményt volt rám nézve. Szép számu fiatal nő-koszorút találtam ott. A nők mind polgárnők, de szorgalmas, pontos — kisasszonyok. Itt földrajz és hazai történelem tárgyalatott. A tanító örömmel beszélt, beszélhetett, mert egy szava sem repült lége: a kisasszonyok megértették s szépen után-mondották. Hiszem, hogy sok kisasszony van még városunknak, kik, ha tudnák mi történik a r. kath. fötanodák termében, örömmel hagynák el a semmit-tevés tűzhelyét, s elmennek lelkei edeltek adni szomjuhozó tudvagyoknak.

Ennyi, mit hallatni, láttatni akartam polgártársaimmal.

A szerkesztő urnak tisztelettel

— i.
városi polgár.

V i d é k.

K.-Vásárhely, 1872. nov. 28.

Folyó hó 18-án érdekes menyegzői innepély taratott városunkban. Községi fiú iskolánk igazgató tanára Ts. Baló László ur, e napon tartotta esküvőjét a fiatal és szép Jancsó Emmával.

E menyegzői innepélyen jelen volt vendégek e napot egy igen szép tettel örökíték meg városunkban. Ugyan is egy baráti fellivás következtében önkéntes adakozás gyűjtött azon célból, hogy a kedves menyasszony neve alatt egy alapítvány létesítessék, a fiú iskola 4-dik osztályának a számára nyári vizsgakor ki- osztandó jutalom könyvekre.

„Emma alapítvány“ lett indítványozva, elis fogadtatott, s létesítésére a következő adományok folytak be:

Benkő Dániel, szeszgyáros 4 frt. Benkő Dánielné Molnár Róza 2 frt. Balogh Sándor 1 frt. Cseh Dávid 1 frt. Cseh Sigmond 1 frt. Dééri Bálint 2 frt. Dééri Dániel mészáros 1 frt. Dobolyi Sándor gyógyszerész 1 frt. Dobolyi Sándorné Jancsó Vilma 1 frt. Györbiró Lajos kereskedő 2 frt. Györbiró Lajosné Boka Rebekka 1 frt. A menyasszony Jancsó Emma 5 frt. Jancsó Mózes az örööm atya 5 frt. Jancsó Mózesné Szabó Ámália az örööm anya 4 frt. Jancsó István idősb. 1 frt. fia István 1 frt. Jancsó Balázs czipész 1 frt. Jancsó Józsefné özvegy gyógyszerész 1 frt. fia Géza 1 frt. Kovács Izrael 1 frt. Kovács Izraelné Benkő Teréz 1 frt. Kovács István segéd-pap 2 frt. özvegy Mógori Józsefné 1 frt. Nagy Dániel polgármester 2 frt. Nagy Bálint szöcs 1 frt. Özvegy Nagy Leopoldné nevelőnő 1 frt. Székely János 1 frt. Székely Jánosné 1 frt. Szabó Dániel a menyasszony nagyanya 1 frt. Szabó Sámuel 1 frt. Szilvester János 1 frt. Szőcs Sámuel kereskedő 1 frt. Szőcs Sámuelné 1 frt. Szőcs Mózes 1 frt. neje Pap Rebekka 1 frt. Szotyori Mihály 1 frt. Szabó Dénes 1 frt. Szabó Gyula 1 frt. neje Cseh Róza 1 frt. Szőcs Dániel mészáros 1 frt. Török Bálint kereskedő 2 frt. neje Balogh Mária 1 frt. Török János idősb 1 frt. Török János ifj. 1 frt. Baló László völgyény 2 frt. Összesen 66, irva: hatvanhat forint.

Az előlirt összeget az illető adakozók K.-Vásárhelyi ref. egyháznak kebli tanácsának kezelése alá helyezték azon szives kérés mellett, hogy evente kannata az illető iskolászéknak adassanak át a jutalom-könyvek megvásárlására, mint az „Emma alapítvány“ jövedelme.

A midón elismerést nyilvánítottak e szép és követésre méltó tényéről, egyszersmind a nevelés oltárára hozott áldozatért, s a kezelésre nézve egyháznakban vettet nemes bizalomért köszönetet mondani az illető adakozóknak kedves kötőmemmek tartottak.

Székely János,
ref. pap.

Pest, 1872. november 27.
Derű után boru, boru után derű. Igy szokott e lenni őszi időben.

A hideg napokat még elszenevők jobb szivvel, mintha majd tavassal kellene téli felsőben járni. Annál is inkább mert a cholera is talán jobban megszéppenne a hidegtől, amely most ugyan apadóban van, ha csak téli álmorra nem készül, hogy tavaszszal új erővel fogjon szerephez. Pesten most a napontai megbetegültek száma 15-ön felül nem megyen. S ha az apadás oly mértékben megy, mint két hétközött, úgy annak közelebbi megszünését várhatjuk, mely esetben a télen az udvar köztünk időszéhez is reményünk lehet.

A fővárosi zeneidény nagyon érdekes és érvezetes. Kitűnő vendégeink vannak. S a most szombaton Bülow, Singer és Cossman által a redout kis termében rendezett zeneestély nevezetess mozzanatot képez a főváros társas életében. Volt egy pár zártkörű zeneestély is, hol a művész világ, az írók, mágnások és főpapok a legszebb hármoniában tartottak társas összejövetelt. A részvényszínház vár olasz operája elmaradt, mert Artot Desiréé aszszony észrevéve a cholérát, jobbnak völte Gráczban megfordítani vitorlázat s Brünn felé menni.

Nem régiben a „Hon“ különfélei közt olvasható volt: „Pár szó nő-egyleteinkez a székely nők érdekében“, hol a névtelen beküldő megemlékezve a székely nőknek részint lelketlen üzérkédés folytán, részint jó reménység fejében a keleti tartományokba való tömeges bevándorlásról a pesti család-képzőegylet figyelmét felhívja a marosvásárhelyi és zágoni nő-egyletekre, melyek után Pest jó székely nőcsalédekkal láttathatnák el.

Az eszme, ha meggyondoljuk mily nagyra megy azon nők száma, kik évenkint Moldva-Oláhország söt egész Alexandria és Kairóig veszik utjukat, kiket aztán elvezetnek tekintet az ország fizikailag úgy mint erkölcsileg, — igazán dicséretes. De ez eszmét, miszerint ama szerecsételek inkább Pest felé gravítjanak, mint a keleti tartományokba, elbék a székely nép társadalmi életében kellené meghonosítni. A községek előjárói és értelmes hőlgyei tereljék oda az illetők figyelmét, hogy tendenciájuk inkább irányuljon a testvér Magyarhon, mint az idegen ajku keleti tartományok felé.

Itt a család-képzőegylet ad munkát s ellátást a sze-

gény leányoknak, s ha hely adja elé magát szolgálatba teszi, de ha a székelyek nem járnak utána, a család-képzőegyletnek bajos a székelyföldre mennie toborzani.

Az országház fekete lobogót lenget. Vukovics Sebő kitűnő hazánkfiát gyászolja, ki távol hazájától az angol fővárosban végzé békés dicső földi pályáját. Oly kevés a jelenük, s azok is mindenjárt mindenjárt hagynak itt! Jönek-e mások, kik nyomokat kövessék? jönek?

Zágoni Álbu Mózes.

Külföld.

Franciaországban még mindig tart a kormányválság. Az „Ind.“-nek jelentik Párisból: A helyzet folyton feszült, hir szerint a jobboldal Thiers utódjául Changarnier-t, miniszterekül Audiffret, Batbie, Ernoul és Broglie urakat jelölte ki. Thiers eddigi állásbontjáról nem fog letérni.

Bátbie felolvasá a bizottságban a többség jelentését, mely a miniszteri felelősségről szóló törvényjavaslat előkészítésére egy 15 tagú bizottság kiküldése tárgyában sürgösségi határozatot ajánl. A jelentés az üzenetre a választ meg nem engedhetőnek jelenti ki, mivel Thiers a nemzetgyűlésnek csak a delegáltak kérdésének, de nem az üzenetben fölvett többi kérdéseknek is megoldását javasolta. A jelentés valószínűleg nov. 27-én terjesztett a nemzetgyűlés elő. A válasg kimenetéről a legellemondóbb hírek keringenek.

Az alsó-ausztriai országgyűlés alkotmánybizottsága a következő indítványt fogadta el: A kormány haladék nélküli törvényjavaslatot terjeszzen a birodalmi tanács előtt, mely szerint a képviselőház tagjai ne többé az országgyűlésnek kebeléből küldessenek ki, hanem a lakosság által közvetlenül választassanak. A bizottság elfogadta továbbá a következő indítványt: a kormány a felekezeti törvényeknek a birodalmi tanács előtt terjesztése alkalmával azon törvényt is terjesztsz elő, mely által a jezsuitarend a birodalmi tanácsban képviselt országok területéről kitaltatik.

A porosz országgyűlésen nov. 16-án terjesztette elő a belügyminiszter a Kreisordnung-törvényjavaslatot; a miniszter a képviselőktől annak változatlan elfogadását kérte s ellenszolgáltatás fejében utasította a házat, hogy a javaslatot a felsőházból is diadalra juttatja. A képviselők haladéktalanul meg is indították a munkát, 20-án első olvasásban elfogadták az előterjesztést, 22-én megkezdődött s már valószínűleg be is fejeztetett a második olvasás a nélkül, hogy a javaslat bárholt is lényegesebb módosítást szerevedett volna. Hogy a felsőház minő álláspontot fog a javaslattal szemben elfoglalni, még bizonytalan, de ugy látszik, hogy a feudális urak megijedtek s az egész vonalon visszavonulást fuvatnak. Mindezek dacára a kormány már nem bizik a conservatív pártban s a felsőház tagjainak szaporítását okvetlenül eszközölsz be veendő.

Az olasz kamra nov. 20-án megkezdtette tevékenységét. A kormány a ház előtt terjesztette a Roma kolostoraira vonatkozó törvényjavaslatot, mely az ország többi részeiben fenálló kolostor-törvény szabványait a római tartományra is kiterjeszti. A szerzetesrendek főnökségeinek épületei meghagyatnak, de jogi személyiséggel csak meglevő s nem szaporítható vagyonuk kezelésére nézve birnak. A szerzetesi fogadalmának az állammal szemben jogi hatása nincs stb. A kormány 18 új senatort nevezett ki.

A belga hadügyminiszter Guillaune tábornok, ki az általános hadkötelezettség elvén alapján az ország véderejét őrzésre szánta, visszalép s ugy a hadsereg reorganisációja is megbukottnak tekinthető. Ez őrzésre szánta költségei évenként tizenegy milliót tettek volna. A kormány iskolatígyi czélokra husz millió fr-nyi hitelt kér a kamrától, mely azonban csak lassanként fog folyóvá tétegni.

V e g y e s.

(Lázár Mihály főispán) egy nyilatkozatot tett közzé az itteni Römer és Kamner nyomda által, a melyben azon támadásokra felel, a melyek ellen részint hírlapokban, részint a képviselőházhoz benyújtott panasz képében intéztettek. Nyilatkozatában részletesen szól 48–49-iki tetteiről, nemkülönben főispáni működéséről.

(Fogarasban új képviselőjelölt) lépett föl Máday Sándor személyében, akit mi nem ösmerünk, de programját nyomdánkban látottuk. Programja után Deák-párti. Értesülésünk szerint Bruszt Ignácz ur a Máday ur részére visszalépett.

Olvassuk továbbá egy pesti lap távsürgönyében, hogy Benedek Gyula őrnak hiveli, a Máday fölléptének hírére fáklyás zenét adtak.

A mint látszik, Fogarasban minden jelölt Deák-

